

LISA 2. ŽÜRII KOMMENTAARID IDEEKAVANDITELE

I PREMIA: GALLERY OF_

Arhitektuur: Väga tugeva kontseptsiooniga projekt. Arhitektuurne lahendus on silmapaistev, kerge ja õhuline ning arvestades paviljoni ajutisust, eesmärgipärane. Keskne avatud ruum on kutsuv ja süvenemist/eraldumist võimaldavad mooduload veenvad. Tegemist on kutsuva demokraatliku ruumiga, kus ei ole hierarhilist eraldust ning mis oma avatusega lubab paviljonil olla mänguline ja paindlik. Konstrukttiivne lahendus vajab küll veel täpsustamist, aga arvestades hoone gabariite, on see kindlasti teostatav. Esimene korrus on hetkel kavandatud täiesti avatuna, aga vajadusel on võimalik osa sellest ilmastikukindlaks teha, muutmata paviljoni üldist väljanägemist. Avatud olekul on samas mitmeid eeliseid - väheneb vajadus kavandada konditsioneeritud ruume ning küllastajate katkematu voog on tagatud. Mängulisust lisab (energia)kiikede kasutamise idee. Väga stiilne ja hästi läbimõeldud graafiline disain ja visuaallahendused.

Kontseptsioon: Tegemist on väga loomingulise, nutika, intelligentse ja läbimõeldud projektiga, kus on ühendatud sügavam teadmiste omandamine, niisama mõnusalt aja veetmine ja innovatiivsed tehnoloogilised lahendused. Nii arhitektuuriline kui ka sisuline avatus on üks suuri tugevusi, mis lubab paviljonil olla mänguline ja paindlik. Sündmusruumi kontseptsioon hea. Tegeleb oluliste ja päevakohaste teemadega. Üks tugevamaid osasid kontseptsioonist on taaskasutuse idee ja moodultubade eel- ja järelolu. Looduslähedus ja -hoidlikkus kohtuvad uuendusmeelsuse ning nutikusega. Mitmeid häid programmiideid, sh. veebikaamerad, grillipeod, residentuurkokad, mis võimaldavad edasiarendamist ka peale EXPO lõppemist. Väga põhjalik kontseptsioon toitlustuse seisukohast, kaasab laiahaardeliselt erinevaid tegijaid ning seob söögitegemise korraliku kommunikatsiooniga. Kultuuriprogramm vajab veel edasiarendamist. Kommunikatsiooni osa on tugev, sh. väga hea mobiilse „raku“ paviljoni idee.

II PREMIA: TÄPPISTOIT

Arhitektuur: Väliselt efektne, tugeva kommunikatsiooniväärtusega, lihtne läbida ja elamus garanteeritult kätte saada. Samas on topeltheeliksi motiivi viimasel kümnendil arhitektuuris üsna palju kasutatud, paviljon mõjub varem nähtuna. Küllastajate viibimise aeg paviljonis jääb tõenäoliselt suhteliselt lühikeseks - ekspositsiooni pind on ühel korrusel ja kavandatud trepist pääseb vaid 3. korrusel paiknevasse konverentsiruumi, kuhu tavaküllastajad satuvad harva. VIP-lobbyst pääseb vaid keerdtreppi mööda 3. korrusel paiknevasse konverentsiruumi, mis kindlasti pole vastuvõetav. Tualetid on kavandatud vaid pääsuga trepikojast, kuhu tavaküllastajate pääs on piiratud ning konverentsiruumist tuleb laskuda kaks korrust allapoole. Liimpuutkonstruktsiooni kasutamine eeldab tõenäoliselt kogukamaid raame - raamides tekkivad pinged on suured ja antud kujul ei pruugi stabiilsus olla tagatud või piirab kavandatud funktsionaalsust (istumisala). Paviljonis domineerivad ekraanid, mis pigem loovad taustameeleolu kui köidavad pikemalt. Led-

ekraanid annavad palju võimalusi lugude jutustamiseks, samas tundub katkematu infoedastus kõikehõlmavalt ekraanikeeriselt liiga domineeriv, reklaamilik.

Kontseptsioon: Innovaatiline, nutikas ja intelligentne kontseptsioon, kus kõige tugevamaks küljeks on geenitehnoloogiale toetumine, mis on ilmselgelt üks Eesti kaubamärke. See on Eesti tutvustamine läbi intellektuaalse nurga. Kommunikatsiooni ülesehitamiseks on selline spetsiifiline lähenemine kindlasti hea ning kindlasti meelitab selline ainulaadne võimalus nagu DNA testi tegemine ja sobiva menüü koostamine, kohale palju inimesi. Intrigeeriv on idee linnas olevast DNA testi tegemise laborist, mis levitab sõnumit ja kutsub Eestiga tutvuma. Nõrgemaks küljeks saab kultuuriprogramm, mis on vähe lahti kirjutatud ja pinnapealne. Garage 48 tüüpi workshopid võiksid olla huvitavad, kuid antud lahenduses tundusid hetkel veidi naiivse lähenemisega.

III PREMIA: MÜHA

Arhitektuur: Metsa teema on sümpaatne, aga ka varem EXPO arhitektuuris laialdast kasutust leidnud. Üldmulje on meeldiv ja elegantne, avatud ja üsna praktiline logistika mõistes, kuid veidi liiga kuiv ja ootuspärane. Puudub uuenduslik moment. Konstruktiivselt on tegemist keeruka lahendusega - kolmekorruseline hoone on kavandatud toetuma männitüvedele; võimalik, et antud lahendus pole teostatav. Kavandatud hoone välissein on ilmastikule avatud (õhku ja niiskust läbilaskev), mis seab piirangud siseruumide kasutusele. Ekspositsiooni lahendus on nõrk; konveretsiruumi paiknemine 3. korrusel problemaatiline.

Kontseptsioon: Põhiideena välja pakutud geenitehnoloogia ja personaalse meditsiini teema on huvipakkuv ja eriline, tutvustades Eestit innovatiivse ja teaduspõhisena. Kui pakutud isiklike geeniproovide meetod on teostatav, siis oleks tegu väga tugeva kontseptsiooniga, mis seab osalevad inimesed Eestiga ka EXPO-väliselt ja -järgselt. Metsateema annab palju võimalusi, sh. võimaluse jääda trafaretseks. Ekspositsiooni osa on läbi töötamata, eriti kultuuriprogrammi osas.

ERGUTUSPREEMIA: SEENEVAIKUS

Arhitektuur: Tähelepanu äratava kontseptsiooniga töö. Seenemaastik mõjub kutsuvalt aga seos Eestiga ja Eesti paviljoniga on nõrk - külastajale võib jääda mulje, et tegemist on üldise EXPO ala maastiku osaga või Venemaa paviljoni esise platsiga (sada ja seened). Näitusesaal siseruumina puudub, tööruumide pind on väiksem nõutust. Projektist ei selgu ekspositsiooni paigutamise võimalused ka välisruumis. Liikumispuuetega külastajad saavad osa vaid "seenemaastikust". VIP ruumide kavandamine 3. korruse tasapinda on problemaatiline. Kuumas kliimas sauna teha ja pidevalt elavat tuld all hoida kartulite küpsetamise eesmärgil on samuti problemaatiline.

Kontseptsioon: Tegu on tugeva omanäolise tervikkontseptsiooniga, mis võimaldab lisaks efektselt seenemaastikule ka oma seest väljapoole suunatud lahendusega. Samas ei piisa EXPOI vaid monumendist, olulisemadki on tegevused ja kultuuriprogramm, mille teostamiseks antud paviljonis on vähe võimalusi. Toitlustamise lahendus on leidlik, aga problemaatiline (palavus), sama kehtib sauna kohta, mis lisaks seostub rohkem Soome kui Eestiga. Küsimusi tekitab ka tossava kindlust meenutava ehitise liialt arhailine kuvand. Koriluse teema on sümpaatne, hea idee on ka linnualul.

ERGUTUSPREEMIA: SIILIK

Arhitektuur: Üheks suurimaks tugevuseks on silmapaistev skulpturaalne vorm. Jõuline, peaaegu et agressiivne vorm tõmbab kindlasti tähelepanu ja sunnib peatuma, iseasi, kas sellist kuvandit Eesti soovib kommunikeerida. Funktsionaalselt hästi toimiv lahendus - küllastajate sujuv liikumine kavandatud panduste abil. VIP-pääs on esinduslik ja heas seoses konverentsiruumiga. Köögi lahendus väga hea - saab teenindada nii 2. korrusel paiknevat restorani, 1. korruse kaasamüüki kui ka konverentsisaali. Hoone ambitsioonikas vorm ja sisu hästi lahendatud - väiksemad ruumid paiknevad 1. korruse lihtsas mahus; skulpturaalne maht on tervikuna kohviku/ekspositsiooni päralt. Hoone konstruktiivne lahendus on aga läbi lahendamata, samuti panduse kandekonstruktsioon, mis oluliselt mõjutab hoone siseruumi visuaalset ilmet. Ehitismaksumuse osas leitud mõistlik tasakaal keeruka ülemise osa ja lihtsa 1. korruse vahel.

Kontseptsioon: Jõuline, suletud ja "turris" vorm on vastuolus külalislaha ja avatud riigi kuvandiga, mida Eesti soovib väljapoole kommunikeerida. Sisu ei haaku välise vormiga ja jääb hõredaks. Tore toiduteekond koos Eesti looduskeskkonna mõjuva edasiandmisega; Mitmeid häid ideid - säästva arengu töötoad, uskorilus, 8 aastaaega!, aga kogu sisuline kontseptsioon ja teemade väljaarendus jääb nõrgaks, eriti kultuuriprogrammi osa.

ŽÜRII KOMMENTAARID AUHINDAMATA IDEEKAVANDITELE:

AJAVIRN

Arhitektuur: Keeruka lahendusega hoone. Palgivirnas paiknevate trepikodade muutmine tuleohutusnõuetele vastavaks toob täiendavaid lisakulusid. Küllastajate liikumise suunamine trepist üles 8m kõrgusel paiknevasse näitusesaali ei ole põhjendatud; liikumispuuetega inimestega ei ole arvestatud.

Kontseptsioon: Käsitlus on pinnapealne, puudub läbiv idee.

FORESTA MAGICA

Arhitektuur: Eksterjööri atraktiivne ja fotogeeniline, aga liiga ilmne, illustratiivne, peaaegu populistlik lahendus. Kogu ekspositsioon paikneb välisõhus, "kahvlimetsas". Kahvlite seos Eestiga puudub, ei väljenda Eesti paviljoni. Külastajad suunatakse 2. korrusele ja sealt tagasi lauge trepi abil. Kui 2. korrusele juba suunatakse, võiks seal paikneda täiendav atraktsioon, aga 2. korrusel on vaid konverentsisaal, mis on pigem suletuma iseloomuga. VIP-lobby on 2. korrusel, VIP-id peavad sisenema hoonesse trepikojast, tõus 2. korruse tasapinda on trepi abil - ebamugav lahendus. Kavandatud on ebafunktsionaalne aatriumiga trepikoda. Katuseterrassile ehk 4. korruse tasandile pääs sisuliselt vaid trepi kaudu - (lift on 1. korrusel mitte-avalikus tsoonis). Nn ekspositsioonitrepil ja katuseterrassi vahel side puudub. Katuseraba on ilus idee, kuid rabale sarnase keskkonna ja meeleolu loomine kuumas ja ülerahvastatud Milanos on küsitav.

Kontseptsioon: Põhjalik kontseptsioon, eriti kultuuriprogrammi ja toitlustuse osas. Teemapüstitus mahetoidu näol on päevakohane ja oluline, kuid ei seostu uhkeldava kujundikeelega ja ei paku ka lahendust maailma toitmise probleemile. Programmis on palju toredaid mängulisi ja kaasahaaravaid lahendusi ja tegevusi (Retseptigeneraator, Köögikaamera, Käed Külge Külaköök, Linnupete), kuid küsimusi tekitab nt. töötubade käigushoidmise ressurss ning küllastajate huvi aeganõudvate tegevuste nagu leivategu, kurkide hapendamine jne vastu. Korralikult väljatöötatud graafiline disain ja tehnoloogilised lahendused. Sotsiaalmeedia kasutamine loob võimaluse, et ekspositsioonist kuuldakse veel enne Expole tulekut. Tunda on tugevat tiimitööd.

MUST LEIB

Arhitektuur: Minimalistlik arhitektuurne lahendus on üldmuljena sümpaatne, kuid EXPO kontekstis võib jääda liiga tagasihoidlikuks. Küllastajate liikumine on kavandatud kaldteedega, kahjuks on kaldteed liiga järsu kaldega. Kaldteede asendamisel lauge trepiga ei tagata liikumispuuetega inimeste liikumisvõimalusi. Esinduslik VIP-lobby on kavandatud, kahjuks ei pääse sealt edasi ekspositsioonisaali ega konverentsiruumi (viimast polegi kavandatud) muul moel kui lifti abil. Kõik kontoriruumid on loomuliku valguseta (võimalik vaid kaudne valgus läbi kolme seina). Katuseterrass jääb 4. korruse tasapinda - sinna ei pruugita jõuda - vähe kasutatav. Pindalalt suurim paviljon, mis ei pruugi jääda kavandatud eelarvesse.

Kontseptsioon: Kontseptsioon Musta leiva näol on karge ja tõsine, kuid ei ole piisavalt huvitavalt lahti kirjutatud. Pealegi jääb eestlaste jaoks ülioluline teema Itaalia kultuurikontekstis, kus leib on lihtsalt toidu kõrvane, mõistetamatuks. Kogu ülejäänud menüü ei toeta leiva teemat piisavalt. Menüül puudub fookus. Leiva lõhn on hea ja oluline leid, tegelikult ainus, mis meelitab ligi. Suure restorani idee ebarealistlik ja ebaefektiivne. Kultuuriprogramm on täiesti läbi töötamata. Paar toredat mängulist ideed (nt. Eesti kirjamark), aga välja arendamata. Kommunikatsiooniväärtus on paviljonil suhteliselt madal. Logo ja üleüldine disaini kontseptsioon on nõrk ja mitte eriti innovatiivne.

SAHVER

Arhitektuur: Arhitektuurselt eristuv töö. Lahendus on jäänud väga skemaatiliseks, arhitektuurselt ja konstruktiivselt läbi töötamata. Mitmeid olulisi puuduseid - külastajate liikumine treppidest, liikumispuuetega inimestega mitteamvestamine, köögi ja kohviku ühendus trepist, VIP-lobby eraldatus ülejäänud hoonest. Tõenäoliselt ka kallis ja keeruline ehitada.

Kontseptsioon: Sisuline pool ebapiisavalt lahti kirjutatud, mistõttu on kontseptsiooni raske hinnata. Kõige madalama läbitöötatuse tasemega ideekavand konkursil.

TÄHE HÄLL

Arhitektuur: Hoone funktsionaalne ülesehitus ei ole toimiv: 2. korrusele, kuhu pääseb vaid astmestikku mööda, restorani ja köögi kavandamine on küsitav. Kontori kavandamine 4. korrusele on problemaatiline; lao kavandamine 3. korrusele samuti. Hoone konstruktiivne lahendus on loogiline. Suletud ekspositsiooniala puudub; erinevad teemad on jaotatud klaasilindritesse, mis piiravad nendest osa saamist.

Kontseptsioon: Puudub ühtne ja külastajatele mõistetav tervik. Sisuline seos EXPO teemaga nõrk.

VAIMUTOIDU RESTORAN

Arhitektuur: Elitaarse ja konservatiivsema mõjuv lahendus, millel puudub selgelt eristuv karakterne faktor. "Viltuse kasti" põhjendamise Eestiga avatusega on naiivne ja ei mõju veenvalt - antud kontseptsiooni puhul oleks sobinud täiesti minimalistlik lahendus. Külastajate suunamine trepist 5m kõrgusele ja sealt edasi 11,2m kõrgusele katuseterrassile on tülikas. VIP-lobbyst konerentsisaali minek on halvasti lahendatud - tuleb tõusta treppidest 8m kõrgusele. Köögi kavandamine 2. korrusele ilma kaubaliftita toimib halvasti; tänavatoidu pakkumine antud juhul keeruline. Konstruktiivne lahendus on läbi töötamata. Keskne taldrikute installatsioon on kunstiliselt nõrk nii kontseptsioonilt kui ka visuaalse lahenduse poolest. Niisamuti nagu info edastamine taldrik-ekraanidelt, mis ei võimalda süvenemist, vaid soodustab pelka läbijalutamist.

Kontseptsioon: Samaselt arhitektuurile on sisuline kontseptsioon suhteliselt konventsionaalne ja osalt vasturääkiv - ühelt poolt tuuakse välja rasked ajad, kus toitumine vaid vaimutoidust, kuid teisalt juhatab paviljoni hiiglaslik pidulaud. Väga tugevalt toidule suunatud, kuid vähe on eristuvat, tervikut ei teki. Kultuuriprogramm on suures osas välja töötamata. Vaimutoidu restorani kommunikatsiooniväärtus tundub suhteliselt madal, kuna sel puudub konkreetne karakterne faktor, millest kinni haarata või mida promoda, midagi, mis eristuks või meelde jääks.